

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétő és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.
 A szerkesztőség kérésre visszaszedés
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

A kultusztárca.

(—a) Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöknek nemcsak neve van kettő, hanem úgy látszik, hogy — balkeze is.

Mikor designálta őt a király, avval jött le Bécsből, hogy békét akar létesíteni a korona és a nemzet között s e céljának elérésében a parlament jelenlegi pártjai közt keres támaszt.

Héderváry gróf azonban úgy látszik, azon diplomaták közé tartozik, akiknél a szó csak arra való, hogy azzal leplezzék igazi terveiket. Mig ugyanis azt emlegette, hogy terveinek támogatására megakarna nyerni a parlamenti pártokat, azalatt ellátogatott a nem parlamenti Nemzeti Társaskörbe, velük tárgyalt, közülük válogatta embereit, a parlamenti pártokkal pedig szóba sem állott. Így azután ezek, lemondván arról a szerencséről, hogy őt és programját támogathassák, ellene sorakoztak.

Kabinetje tagjainak kiválogatásánál az a pech érte a miniszterelnököt, hogy ajánlatai nagyon sűrűn részesültek visszautasításban. Különösen a kultusz tárca nem akart senki sem vállalkozni. Végre is hogy betöltetlenül ne maradjon

annak vezetésével ideiglenesen az unitárius és szabadkőműves Székely Ferencet bizatta meg.

Mióta Magyarországnak felelős parlamenti kormánya van a kultuszminiszter mindig katolikus ember volt. Igaz, hogy nincs erre törvény. De tekintettel arra, hogy az apostoli főkegyuri jogokat a király a kormány által gyakorolja, a kultuszminiszter jegyzi ellen a püspökök ki nevezését, ő kezeli — autonomia hiányában — a katolikus vallás és tanulmányi alapot, ő nevezi ki a katolikus tanulmányi alaphól fenntartott fő- és középiskolák tanárait stb. stb. mindeddig kizárólag csak katolikus embereket ültettek a vallás- és közoktatásügyminiszteri székbe.

A két balkezes Khuen-Héderváry szakított evvel a politikai nemesebb izlésről tanuskodó tradícióval is.

Igaz, hogy hir szerint csak rövid ideig fog tartani Székely megbízása. De itt nem az idő a fő, hanem az elv. Két hét alatt is fordulhat elő eset, hogy a kultusztárca vezetésével megbízott unitárius miniszternek intézkednie kell a katolikus egyháznak fentebb említett kényes ügyeiben.

Az a kifogás, hogy ott van az államtitkár, nem mentség. Mert a kultusz államtitkár, éppen arra való tekintettel, hogy a miniszter mindig katolikus vallású, az államtitkár mindig protestáns vallású; mint a jelen esetben is Molnár Viktor protestáns vallású.

Két kis felhivatalos közleményben próbálkozott már védekezni a kormány. Egyik azt mondja, hogy Székely megbízásának nincsen felekezeti tendenciája. Ez nem mentség. A tendencia tényben jelentkezik, — ezt eltagadni nem lehet.

A másik mentegetőzés még szerencsétlenebb. Ez ugyanis azt mondja, hogy Héderváry megpróbálta a kultusztárca vezetésére megnyerni a világi katolikusok egyik legkiválóbb képviselőjét Zichy János grófit. Ő azonban nem fogadta el s ezzel akadályt gördített Héderváry akciójának útjába. A miniszterelnök aztán bosszúból rábizta az unitárius Székelyre.

Egy ország ügyeit vezető államférfiúnak országos ügyekben bosszúból, dachból, haragból cselekednie nem szabad. Még a magánembernek is ha haragszik, azt tanácsolják, hogy aludjék rá egyet, csak aztán cselekedjék. Pedig csak egy ember-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A p á k.

— Irtá: Rosny H. —

I.

— A feketekávét a terraszra kérem — mondotta Tourane ur a szobaleánynak. Azután gyöngéden karonfogta a fiát és kivezette az ódivatu ebédlőből.

Gyöngéd szeretettel nézett végig nagy fiának erőteljes alakján.

Kávét ő töltött a fiának és egy valódi havanna szivarral kínálta meg.

— A szivarok kitűnőek... és magam sem tudom miért, de úgy tűnik föl, mintha e szép nyárutói estékkel harmonizálnának... Ezért »Alkony-szivaroknak« neveztem el őket...

Charles mosolyogva gyujt egy szivarra.

Apja újra megszólal:

— Oly boldognak érzem magamat, hogy nálam vagy megint édes fiam. Ugy-e, együtt töltjük az estét?

Charles szórakozottan felelt;

— Együtt.

Lassan szárcsölik a kávé.

Tourane ur szellemesen, művelten és finom megértéssel beszél. De Charles csak szórakozottan hallgatja.

A nap vérvörösen tűnt le.

A felhőkből lassacskán eltűnik a rózsafény. Az első csillag is feltűnik az égen.

— Tourane ur kényelmesen visszatűl karrészékén.

— Lásd, édes fiam, az életben minden mulandó, de egy ember tettetésének az öröme megmarad. Részemre az élet nem nyújthat kellemesebbet, mint a veled való együttléte.

Charlesnek hizelegnek az apja szavai és néhány szeretetreméltó frázissal felel, aztán az órára néz.

— Már kilenc óra!

Tourane összerenzen. Gyöngé árnyék suhan végig a homlokán.

— Likőrt, ha szabad kérnem.

A felhőkből végleg eltűnik a vörös fény, már csak ibolya színű fény sáv marad a helyén.

Csillagok előbujtak egészen. A sötétségen bájos világítások suhantak át és elbujtak a kertben és feltűntek a tavakon...

Lassacskán kivilágosodtak az ablakok is és úgy látszott, mintha sorsukról, életük történetéről mesélnének egymásnak...

A két férfi idogálta a likőrt. Azután megint csak az óráját nézte Charles. Tourane ur észre vette és hangjában halk félő kérdés rezgett, amikor megkérdezte fiát:

— Mi közünk az órához, hiszen nincsen dolgunk!

Charles nem felelt.

— Parancsolsz még tán egy szivart? Sört is hozatok!

— Köszönöm atyám nekem ne hozass.

Tourane ur felsóhajtott, de nem szólt semmit.

Charles a második szivart szivta már türelmetlenül fel és alá sétált és újból nézte az óráját.

— Háromnegyed tíz!

Azután kissé zavartan folytatja:

Még sétálni szeretnék, kissé szaladgálni van kedvem

Atyja halkán kérdi:

— Veled jöjnek?

Oh dehogy, csak unatkozni! Durel és Jeannain várnak reám... Bizonyára el se tudják képzelni, hogy hol kések.

És Tourane ur füstös biliárd szobát lát, benne lármázó fiatalembereket. Egy pillanatilag tartóztatni akarja a fiát és meggátolni abban,

Nagy alkalmi kiállítás! Megérkeztek az összes ujévi szebbnél-szebb gyermekjátékok, ajándék- és disztárgyak, melyek már kivannak állítva a vevő közönség megtekintésére. A mai naptól kezdve az alkalmi vásár megkezdődött. Az idén különös olcsó árakat élvez a vevőközönség.

Friss és Társánál

Korona és fillér-bazár, Nagyvárad.

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

nek a dolgáról van szó. Hát még egy ilyen fontos országos érdekű dolognál.

A harag nem jó tanácsadó. Ez esetben is hebizonyult. Ezzel valósággal provokálta maga ellen a miniszterelnök az ország katolikussait. Vajjon ez-e a feladata a korona megbízottjának, aki békében akarja a nemzetet?

Aki szelet vet, vihart arat. Ne csodálkozzék aztán a miniszterelnök, ha az ő haragjának a szele is vihart fog aratni.

Mi ugyan inkább csendben és alkotmányos mederben szeretnénk megoldani ezt a kényes kérdést. Ilyen megoldási mód lenne, ha a parlamentben meginterpellálnák amiatt a miniszterelnököt és alkalmat adnának neki álláspontjának kifejtésére és ösztönöznék őt hibájának jóvátételére.

De más tényezőknek is szót kell emelni e kihívó sértés ellen. Azokról szönlünk, akiknek hivatásbeli kötelességük a kath. egyház érdekeinek védelmezése. Ezeket felesleges figyelmeztetni, — maguktól is tudják és kétségkívül teljesítik is kötelességüket.

A néppárt és Giesswein Sándor. Sajnálatos kavarodásra adott alkalmat az a körülmény, hogy dr. *Giesswein Sándor* kilépett a néppárt kötelékéből s a keresztényszociálista politikai pártba csatlakozott. Kilépését *Giesswein* a néppárt elnökségéhez intézett hosszabb levélben indokolta meg, amely levélben a néppárt meg lehetőszen súlyos kijelentések foglaltatnak, többek közt az is, hogy a néppárt a katolikus autonómiát eltaktikázta. Az *Alkotmány* válaszol erre a levélre s megfelel a vádakra. Kifejti, hogy az autonómiát a néppárt soha szem előtt nem tévesztette s ha nem

hogy betartsa megbeszélit találkáját . . . De ezután csak annyit mond.

— Menj! Ne zavartasd magad.
És Charles elmegy . . .

II.

És egyedül marad *Tourane* ur e hosszú melankólikus estén.

A szive nehéz, a feje telve lesújtó visszaemlékezéssel.

Maga előtt látja életét, amely munkával, gondtal és nélkülözésekkel volt teli.

Husz éven csak fia boldogságáért gondoskodott, husz éven át dolgozott hiába nehéz gondtal várta a jövőndő napot.

Apai izzó idealizmusa meggátolta mindama pompás kalandot, amelyben kellemes személyiségénél fogva része lett volna.

Legnagyobb boldogsága volt látni, mint nő a fia, mint fejlődik szép röpke pillangóvá a szürke hernyó; mint nő a fia erőteljesen élet-erős férfivá; az az öröm elfojtott benne minden más érzelmet. A fia örömnapijai az apa örömnapijai képezték és a gyermek apró gondjai erősen kintosták az apát, a férfit . . .

De mindez elmúlt, elfelejtődött.

valósult meg a kath. autonómia, az nem a néppárt hibája. S ha *Giesswein* most mégis mulasztást fedez fel, ebben a mulasztásban részes ő is.

A keresztényszociálista pártnak nagy nyeresége *Giesswein* csatlakozása; az ő egyénisége, képessége, tudása nagyban emeli a pártot magát is. Jelenleg a pártnak két tagja ül a parlamentben: *Giesswein Sándor* és *Csitány Béla*, mindkettő a néppárt tagjai voltak előzőleg.

Beszámoló. Szécsényből jelentik: Gróf *Mailáth Géza*, a szécsényi kerület országgyűlési néppárti képviselője e hó 17-én Szécsényben az Oroszlán szállóban beszámoló-értekezletet tartott, amelyen nagyszámu közönség jelent meg pártkülönség nélkül. Gróf *Mailáth* körvonalozta a mult évi politikai helyzetet, ismertette a jelenlegi állapotot és betekintést nyújtott a jövő politikai alakulásokra. Végül megköszönte a választók bizalmát és jelentette, hogy egyttal bucsuzik is a kerületől mert egészségi okokból nem kíván a választáson a képviselőségre pályázni.

Bucsuzások a minisztériumokban.

Tegnap vettek bucsút a Wekerle kormány tagjai volt minisztériumaik tisztviselőitől. A bucsuzások mindenütt a legmelegebben mentek végbe; érthető volt, hogy ez alkalommal a miniszter és a minisztériumi tisztviselők között igazán meghitt, a komoly és hazafias együttmunkálkodáson alapuló viszony szakadt meg. Feltűnt, hogy *Andrássy Gyula* és *Hadik János* grófok a belügyminisztérium tisztviselőitől csak levélileg vettek bucsút.

Khuen pártközi konferenciát kór.

Félhivatalosan jelentik, hogy *Khuen Hédervár* miniszterelnök *Gál Sándor* képviselőházi

Tourane ur hirtelenl áthidalhat t'an, títongó mélységet érzett, a saját lelke és tulságosan szeretett lény lelke között. És úgy tűnt neki, mintha egyike volna a barbárok aggasztánjainak, akiket az utódok fölládoznak, akkor mikor tagjaik megmerevednek és a szemük pillantása bizonytalan lesz . . .

És lönyörögve rebegte:

— En I tenem! Jó istenem! . . . Mit vétettem, hogy oly sok áldozatomért oly kevés szeretetet nyertem?

És hirtelenl lelki szemei előtt föltűnik egy másik terrasz, egy kis vidéki városban és maga előtt látja édes atyját, akivel együtt itta fekete kávéját egy juniusi estén.

Ő is türelmetlenül várta akkor, hogy elmehessen; ő is nézte az óráját, miközben az öreg ember halkán kért, hogy maradjon vele, lelki furdalást érez. Fájóan szorul össze a szive és belesir az éjszakába.

— Atyáml atyáml Bárha még egyszer . . . Aztán elhallgat.

És egyszeribe a megadás érzése tölti be a szivét és meggondolja, hogy tulságosan nehéz volna elbirni a halált, ha nem előzné azt meg az elhagyatottság . . .

elnökhöz azt a kérelmet intézte, hogy a *parlament* pártok vezetőit értekezletre hívja össze. A konferencián a miniszterelnök javaslatot fog tenni a képviselőház napirendjének megállapítása iránt. Ez a félhivatalos közlés így szól:

A lapokban különböző jelöltek neveit említik azoknak a miniszteri tárcák betöltésére nézve, amelyeknek ideiglenes vezetésével jelenleg más miniszterek vannak megbizva. E jelölések mindvégig alaptalan kombinációk, mert az ideiglenesen vezetett miniszteri és államtitkári állások betöltése csak a képviselőházi ülések nyjából való felvétele utáni időre van terbe véve.

Gróf *Khuen-Hédervár* miniszterelnök ma délelött meglátogatta *Gál Sándort* és gróf *Dessewffy Aurélt*, az országgyűlés két házának elnökeit. Közölte velük, hogy a király kinevezte és hogy héttől fog kormányával bemutatkozni, *Gál Sándorhoz* ezenkívül azt a kérdést intézte, hogy hívja össze a pártok vezetéségeit pártközi konferenciára, hogy ott állapítsák meg a parlament munkarendjét. *Gál* elnök kijelentette, hogy a kérést teljesíti, de előzőleg kérdést intéz a pártvezetéségekhez, hogy hajlandók-e ezen az értekezleten részt venni.

Az első minisztertanács.

Mint a «Budapesti Tudósító» értesül, az ujonnan kinevezett kormány ma tartotta első minisztertanácsát. A minisztertanács délután négy órakor volt a miniszterelnökség palotájában.

A lemondott kormány Wekerlénél.

A lemondott kormány tagjai ma délelött fél 11 órakor megjelentek *Wekerle Sándor* volt miniszterelnöknél és szívélyesen elbucuztak tőle.

Wekerle bucsuja.

Wekerle Sándor volt miniszterelnök tegnap délelött tíz órakor bucsuzott el a miniszterelnökség tisztviselői karától.

A tisztviselői kar *Romy Béla* államtitkári batáskörrel fölrüházott miniszteri tanácsos vezetésével jelent meg a fölmentett miniszterelnök előtt. A tisztviselői kar, köztük *Abrányi Kornél* miniszteri tanácsos vezetésével a sajtóosztály statusbali tagjai is, az emeleti nagyteremben gyülekezett össze és a belépő volt miniszterelnököt élénk éljenzéssel fogadta.

Wekerle Sándor a tisztviselői kartól a következő szavakkal bucsuzott el:

— Tisztelt uraim! Azért kérétem ide önöket, hogy távozásom alkalmával őszinte köszönetet mondjak azért a szives támogatásért, amelyben engem részesítettek és azért a kitartó buzgalomért, amelyet a szolgálat terén tanusítottak. Önök itt maradtak mint állami tisztviselők egy magasabb feladat elvégzésére, az állam érdekeinek megóvására. Politikával önök nem foglalkoznak, ennél fogva amidőn ismételen köszönetet mondok távozásomkor, azt a tanácsot adom önöknek, hogy a magasabb érdek szemmel tartása mellett minden politikai befolyástól menten egész tárgyilagossággal

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -



Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

gal igyekezzenek az állam érdekét továbbra is azzal a buzgósággal szolgálni, mint amilyent itt működésük alatt az önök részéről tapasztaltam. Még egyszer köszönöm buzgalmukat és zszives megjelenésüket.

A tisztviselői kar a beszédet élénk éljenzéssel fogadta.

Wekerle Sándor ezután egyenként és igen szives és meleg búcsút vett a miniszterelnökség tisztviselőitől és az egybegyűlt lelkies éljenzése közben távozott.

Kossuth búcsuja.

Kossuth Ferencről délben tizenkét óraker búcsuzott el a kereskedelmi miniszterium tisztikara. Az ünnepélyes búcsu a minisztérium tanácskozó termében folyt le, ahol az összes külső hivatalok személyzete is megjelent. Kossuth Ferencet, amikor a terembe lépett, éljenzéssel fogadták, majd Szerényi József, a szintén búcsuzó államtitkár mondott beszédet.

— Amikor közel négy esztendő előtt — mondta — Kossuth Ferenc a minisztérium élére állt, a minisztérium tisztikara nagy bizalommal fogadta. Ebben nemcsak nem csalódott, de háttávozot mértékben érte el azt, amit remélt. Bár szokatlannak, hogy ő aki szintén távozik, vezeti a búcsuzókat elébe, de erre őt a miniszterium tisztviselői fölkérték s ő, aki ennek a miniszteriumnak tisztikarához annyira hozzánőtt, annál inkább tett eleget a fölkérésnek, mert maga részéről is kötelességének tartja, hogy köszönetet mondjon Kossuth Ferencnek azért az atyai jóindulatért és szeretetért, amelyet iránta tanusított. A hivatalnoki karnak is nemcsak támogatója, de atyai barátja volt Kossuth, akinek az egész tisztikar nevében mond hálás köszönetet.

Percekig tartó éljenzés után Kossuth Ferenc könyekig meghatva mondott köszönetet. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy a tisztviselők ez alkalommal nem formalitásból jelentek meg előtte, hanem a szeretet és a ragaszkodás vezette őket hozzá. A közel négy évig tartó munka alatt nem fordult elő soha hogy akármelyik tisztviselőnek, aki valamilyen ügyes-bajos dolgában hozzáfordult, ne lett volna a segítségére, éppen ezért meggyőződése, hogy emlékéit jóindulattal őrzik meg. Hangoztatni kívánja az egész ország előtt, hogy e miniszterium tisztikarában annyi erőt és buzgalmat tapasztalt, hogy minden polgárisodott állam büszke lehetne rá. Végül arra kérte a tisztviselőket, hogy távozásá után is tartsák meg jóindulatukkat.

Téglássy István miniszteri tanácsos Szerényi József államtitkártól búcsuzott el a tisztviselői kar élén. Szerényi meleg szavakkal válaszolt.

Jekelfalussy búcsuja.

Jekelfalussy Lajos gyalogsági tábornok, a fölmentett honvédelmi miniszter valamint Bolgár Ferenc belső titkos tanácsos, a fölmentett honvédelmi államtitkár ma délelőtt távoztak el hivatalukból. Búcsuzásuk a tisztviselői kartól minden formalitás nélkül mezt végbe. Mind a ketten barátságos búcsút vettek az egyes oszályok vezetőitől, akiknek megköszönték multban tett szolgálataikat.

Andrássy búcsulevele

Andrássy Gyula gróf volt belügyminiszter és Hadik János gróf volt belügyi államtitkár Bezzeredy Viktor belügyi államtitkárhoz intézett levelekkel búcsuztak el a belügyminiszterium tisztviselői karától.

Andrássy Gyula gróf levele a következő:

Tisztelt barátom! Légy oly szives és tolmácsold köszönetemet a belügyminiszterium hivatalnoki karának azon támogatásért, amelyben az elmúlt években részesített. Midőn másodsor dolgoztam a miniszteriummal, még csak fokozódott bennem az a rokonszenv és nagyrabecsülés, amelyet iránta régtől fogva érezek. Ujra meggyőződtem, hogy a kötelességtudás és lelkiismeretes munkásság jellemzi a tisztviselői kart. Ha belügyminiszteri működésem közben a közigazgatás terén hibák voltak észlelhetők, ezek nem a segéderők hibái, hanem az enyéim. Ami eredményt elértem, abban osztozok a miniszterium személyzetével, amely szorgalommal és szakismerettel mindenkor támogott. Miniszterségem idejében s ezt kérések nélkül irhatom neked, aki tevékenységem tanúja voltál mindig tettel törekedtem bebizonyítani azt a jóindulatot amelyet a tisztviselői kar iránt éreztem. Ha a legjobb akaratom ellenére is bárkivel szemben igazságtalanság vagy mulasztás terhelne, ezt csak mélyen tudnám sajnálni. Midőn most búcsút veszek a tisztviselői kartól, a legjobb, amit neki kívánhatok, az, hogy az alkotmányos élet megszakitást ne szenvedjen és zavartalanul működjen. Ez minden magyar embernek hő kívánsága, de a miniszteriumot első sorban érdekli, mert munkássága csak akkor lehet igazán áldásos minden tényezőre nézve, ha az alkotmánynak és a törvényeknek szilárd alapján áll. Mindnyájuknak egyenként és neked külön megköszönöm a buzgó támogatást és remélem, hogy valamennyien megtartanak jó emlékeztükben, amint én is mindig kellemesen fogok a belügyminiszteriumi tisztviselőkre visszaemlékezni. Szívvel kívánok nektek minden jót, vagyok igaz tisztelőd

Budapest, 1910 január hó 16-án.

Andrássy Gyula.

Hadik János gróf búcsulevele a következő:

Tisztelt barátom! Nem válhatok meg állásomtól anélkül, hogy búcsút ne mondjak azoknak, akikkel a miniszterium kebelében három éven át együttműködtem. A búcsuzás pillanatában minden érzésem e kedves munkatársak felé fordul. Hálával adózom együttműködésünk ideje alatt tapasztalt odaadó, szives támogatásukért s igaz egyszerűségtől áthatott buzgalmukért. E három év munkája a legszebb emlékek, a melyet távozásomkor magammal viszek s mindenkor a legmelegebb érzelmekkel fogok visszaemlékezni azokra, akik e közös munkából nemes kötelességérzettel vették ki részüket. Téged, tisztelt barátom arra kérlök, hogy a belügyminiszterium tisztikara előtt búcsuzóvölzetemet tolmácsolni sziveskedjél.

Budapest, 1910. január 16.

Tisztelt barátod
Hadik János.

A belügyminiszterium osztályfőnökei Bezzeredy Viktor államtitkár vezetésével testületi-

leg köszönik meg a belügyminiszterium tisztviselői kara nevében is a volt miniszter és a volt államtitkár búcsuzó nyilatkozatait.

Az új miniszterek hivatalaikban.

Héderváry miniszterelnök, mint belügyminiszter ma foglalja el hivatalát a belügyminiszteriumban. Székely Ferenc már átvette a vallás- és közoktatásügyi miniszterium vezetését. Serényi Béla 12 óraker foglalta el hivatalát, melynek tisztviselői kara szívélyesen fogadta az új minisztert.

A vasárnapi pártközi konferencia.

A pártok egyesülésére irányuló értekezlet, mely elé az egész ország nagy érdeklődéssel néz szombaton délelőtt 11 óraker lesz. Az a hír van elterjedve, hogy a konferencián sem a Justh-párt sem pedig a néppárt nem fog megjelenni. A pártok külön-külön vasárnap fognak értekezletet tartani. Kossuth-párt vasárnap délután, a Justh-párt pedig vasárnap délelőtt. Ezek az értekezletek fogják a további teendőket elhatározni.

Az új kormány tanácskozása.

Az új kormány tagjai tegnap délután 4 óraker minisztertanácsra gyűltek össze. A tanácskozáson elkészítették Héderváry bemutatkozásához a programbeszédet aztán a politikai helyzettel foglalkoztak. Tárgyalás alá került a hétfői ülés is. A tanácskozás 7 óraker ért véget.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Január 26. Este 8 óraker a Kárh. Kör házias estélye a Pannóniában.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* **Darányi miniszter búcsuja.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek még alig jelent meg a felmentése a hivatalos lapban, már megérkezett Nagyvárad városához a miniszter búcsulevele. Darányi Ignác tudatja a törvényhatósággal, hogy őfelsége a földművelési miniszterium vezetésétől felmentette. Őszinte köszönetét fejezi ki Nagyvárad város törvényhatóságának azon mindenkor tapasztalt készséges támogatásáért, melylyel a vezetésére bízott nagy érdekeket előmozdítani szives volt. Kéri a törvényhatóságot, hogy őt jó emlékezetben tartsák meg.

* **A római Szilveszter-emlék felavatása.** Ez év tavaszán, közvetlenül a hus-

Virág jelmezestélyre

kéretik a felvételek
-- bejelentése. --

DAJKOVITS

művészi tényképészete. Sas-palota.
Külön öltözőhelyiség.

véti ünnepek után nagyszabású ünnep keretében avatják föl Rómában azt a siremléket, amelyet *Fraknoi* Vilmos c. püspök, váradi kanonok megbízásából *Dankó* János szobrász készítette a lateráni bazilikában II. *Szilveszter* pápának, a magyar szent korona adományozójának. Az ünnepségnek országos és hivatalos jellege lesz. Ehhez képest annak rendezésében részt vesz gróf *Szécheny* Miklós vatikáni nagykövetünk is. Magyarországból gróf *Széchenyi* Miklós győri megyéspüspök vezetésével nagyobb zárandoklat indul el Rómába.

* **Páris patak rendezése.** Még 1907-ben elfogadta Nagyvárad városa a Páris patak rendezésére vonatkozó terveket és költségvetést. Azóta azonban a munka árak emelkedtek s a terv is némi változást szenvedett, úgy hogy a rendezés költsége ma már 100,000 koronával több, mint az akkori előirányzatban felvéve volt. A városi tanács az ügyet kiadta tárgyalás végett a közlekedési szakbizottságnak, *Bördé* Ferenc főjegyzőt pedig megbizta, hogy az érdekelt háztulajdonosokkal a szükséges terület átengedése iránt tárgyaljon s igyekezzék barátságos megegyezést létesíteni.

* **Nemzetközi és keresztényszociálisok.** A közfoglalkozások egyrésze a gazdasági harcokra keresztényszociális alapon szervezkedett, s szakszervezetet alkotott. Közgyűlést tartottak a napokban, ahol panaszt emeltek, hogy a nemzetközi szociáldemokrata munkások őket üldözik, s támadások érik őket. A vezetőség erre elhatározta, hogy a közfoglalkozásokat azon műhelyekből, ahol szociáldemokraták is vannak, áthelyezi tisztán keresztényszociális munkásokkal dolgoztató műhelyekbe. A keresztényszociális lap most a közvetkezőket üzeni a nemzetköziseknek:

Mi megértjük azt, hogy a szociáldemokrata munkások a szervezeten embereket bojkottálják, mert mintegy ezzel is kényszeríteni akarják őket, hogy saját gazdasági érdekükben lépjenek be a szervezetbe. Mondjuk, hogy ezt megértjük s nekünk is vágyunk, erős óhajunk, hogy ne legyen munkás a munkahelyen, ki szakszervezetnek nem tagja. Amaz elles, hogy bennünket is szervezeten, öntudatlan emberek közé soroznak, határozottan tiltakozunk. Mi keresztényszociálisok, éppen olyan jó szociálisok vagyunk, mint bárki más s mi is végső célunknak a termelés kollektivizálását tekintjük. Am megalkuszunk a helyzettel s kompromisszumot kötünk a meglevő hatalommal úgy ahogy erőnkől kitaláljuk, mert célunk, hogy a magunk szociális helyzetét folytonosan javítsuk. Mi a békés szociális haladásnak vagyunk a barátai. Szervezetek és öntudatosak vagyunk s ehhez szó nem férhet. Nem tőrjünk tehát, hogy ily ürügy alatt szervezeteink tagjait bármilyen bántódás érje. Bannunk is ki van fejlődve a proletár öntudat, de keresztények vagyunk s Krisztus tanainak alapján állunk. Ezt büszkén valljuk. Es ezt jó lesz mindenkinek megjegyezni.

* **Védekezés a tifusz ellen.** Biharvármegye alispánja dr. *Miskolczy* Ferenc tudvalevőleg szigorú rendeletet adott ki az összes főszolgabíróknak a tifusz és más járványos betegségek tova terjedésének megakadályozása tárgyában. A rendelet értelmében csakis főszolgabírói engedéllyel bíró árusok értékesíthetik artikat. Különösen a tej árusítás van ez által nagyon megszorítva és megakadályozva mindenféle egészségtelen tejnek a forgalomba való hozatala. A rendeletet minden főszolgabíró fogantatosította már s erről jelentést tett az alispánnak. Igen érdekes e jelentések közül a margittai főszolgabíró jelentése, aki javasolja,

hogy e rendelet sikeres alkalmazása érdekében a szomszédos vármegyék törvényhatóságát is keresse meg az alispán. Nagyon sok határ község ugyanis a szomszédos vármegyékből szerzi be élelmi szereit, ott pedig boldog boldogtan árusítják minden ellenőrzés nélkül. Ily körülmények között pedig hiába való Biharvármegye törekvése.

* **Tanulmányut a világ körül.** A tenkei járásból most öbör orvos indult el nagyszabású tanulmányut céljából. Az orvosok dr. Sebes Lajos vezetésével tegnap keltek utra, melynek célja Budapest Fiumén keresztül az egész földgömböt körülutazni. Az orvosok májusban térnek vissza a nagy utról.

* **Kitüntetett titkár.** Szép kitüntetés érte Kelen Béla ipartestületi titkárt, aki a Biharvármegyei pénzügyi tisztviselőknél kiváló főtitkára és akinek a nyugdíjintézet létesítésében jelentős része van. Ugyanis az 1898. évi XXIII. t. c. alapján alakult országos központi hitelszövetkezet igazgatósága Budapesten a kötelekbe tartozó nagyváradai ipartestület Szövetkezetnél Kelen Béla kinevezett igazgatósági tagnak ügyvezető igazgatói címét és jellegét megállapítván, részére a szövetkezet fejlesztése és felvirágztatása körül szerzett érdemei, 10 éven át tanúsított lankadatlan szorgalma és eredményes működésének elismerésül díszoklevelet küldött. A megérdemelt kitüntetéshez Kelen Bélának sokan gratuláltak.

* **Az élesdi vérhas járvány.** A földmivelésügyi miniszter intézkedéseinek már mutatkoznak az eredményei az élesdi járásban. A nagyarányú vérhas járvány ugyanis az elrendelt óvintézkedések és segítők folytán szűnő félben van. Ujabbán Feketepatak községben szűnt meg tökéletesen a járvány. A községben az utóbbi hat héten egyáltalán nem fordult elő újabb megbetegülés s a betegek mind felépültek.

* **Lemondott tartalékos tiszt.** Weisz Gyula nagyváradai 4. honvédegyalozredbeli tartalékos hadnagy tiszti rendfokozatáról való lemondását a honvédelmi miniszter elfogadta s egyúttal részére a tartalékos zászlósi rendfokozatot adományozta. Ugyancsak a honvédség kötelekéből tiszti rendfokozatának megtartása nélkül Grúa Konrádot bocsátotta el a miniszter saját kérelmére.

* **A cselédügy rendezése.** A legnehezebb kérdés a cselédügy rendezése tárgyában dr. *Thury* László városi főügyész terjedelmes elaboratumnál készített, amelyben részletesen foglalkozik a cselédügygyel. A kérdés tanulmányozása alapján arra a konklúzióra jutott a városi főügyész, hogy a cseléd szerzés hatósági kezelésbe vétele Nagyváradon nem csak szükséges, hanem feltétlenül megvalósítandó, de a szerzett jogok épségben tartásával. Ezen kívül felállítandó a cseléd otthon, ahol a helyi nélküli cselédek elhelyezést, nyernének s megvédenének a szállásadó asszonyoktól. A foglalkozás közvetítés azonban jövőre is magán kézen maradna. A cselédeknek szállást adni csak rendőri engedély alapján lehet. A főügyész terjedelmes elaborátuma a városi tanács elé kerül.

* **A szentpéterezgiek artézi kutja.** Szentpéterezgiek biharmegyei község képviselőtestülete még az elmúlt év november havában elhatározta, hogy két közkutató furat. Az egyik artézi kut el is készült, a másik kut helyének kijelölése körül azonban nagy vihar támadt. A képviselőtestület többsége a kút a község főutcáján kívánja elhelyezni, a lakosság többsége ellenben a hasznaosság álláspontján van s a ku-

tat egy mellékutóra kívánja, mint ahol sokkal jobban megfelel az egy a község, mint a szomszédos Gáborján, Henczida, Esatár, Pocsaj, Bojt, Kereki és B. Diószeg községek óhajának. A képviselőtestület ide vonatkozó határozatát felbontással támadták meg az érdekeltek, noha a főszolgabíró utasította a községi jegyzőt a felbontás felszerelésére s annak szabályszerű időben való betervezésére, mégis lekészt az a decemberi közgyűlésről, decára, hogy a vállalkozó, aki a két kut építését a téli, olcsóbb szezonban vállalta el, április 1-én kijön az obligóból. A kis emberek aztán összeszedelőzködtek tegnap tizenketten és elpanaszolták az alispánnak a sérelmet, amely rajtuk esett. Bodnár János községi iskolai igazgató vezette a küldöttséget az alispán elé, aki szigorú vizsgálatot rendelt el és megígérte a kis embereknek, hogy amennyiben kérésük jogos és indokolt, azt minden körülmények között teljesíteni fogja.

* **Cigányháboru Tenkén.** A nagyváradai cigány ügy rendezett voltához legjobban hasonlít a tenkei. Tenkei tudniillik ép úgy van a cigánytelep gondozva, őrizet alá véve mint Nagyváradon. A telepnek ott is van bírója, még pedig jó magyar hangzású, Bercsényi Gusztáv. Ez a korlátlan hatalmu bíróságnak kell azonnal igazságot is szolgáltat, amely alkalommal nem ritkán ő szokta húzni a rövidebbet. Így történt ez tegnapelőtt is. A tenkei cigánytelepre idegen sátoros cigányok érkeztek és le akartak települni. A cigánybíró azonban nem engedte meg a letelepülést, mire véres csatározás keletkezett a két tábor között. Az idegen karaván tagjai ugyanis erősebbek voltak és a cigánybíró csapatával együtt alaposan elverték. A bírót súlyos sebeivel beszállították a kórházba. A garázda cigányokat a csendőrség letartóztatta.

* **A borfogyasztási adó megváltása.** A magán borfogyasztási adó megváltása ügyében tárgyalat tegnap a városi tanács. A magán fogyasztók boritaladójának átalány összegben leendő megváltására a határidőt január 27., 28. és 29-ére tűzte ki, mindenkör délelőttre. A tárgyalásokat a városház bizottsági termében *Lukács* Ödön tanácsnok vezeti.

* **Körözött betörők.** A kolozsvári rendőrség értesítése szerint Akmann Albert kárára 17-én este 5-6 óra között, ismeretlen tettesek a Wertheimszékény kulcsal való felnyitása után lopást követtek el. Elvittek 300 kor. értékben 1 és 2 koronás 50 drb. millileumi ótkoronást, egy lapos szimpla fedelű zsebórát egy férfi gyűrűt 4-5 körben elhelyezett gyémánt kövel, egy patkóalakú pénztárcát, 2-3 darab 5 és 8 forintos körmőci arannyal. Tettesek egyike 160 cm magas, sovány arcu, világosbarna bársonykalapu s térdig érő barna kockás nadrágot viselő férfi volt. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Eltűnt kereskedő.** Folyó hó 6-án Soborsin községből ifj. Both Bernát kereskedő eltűnt s nyoma veszett. Hozzá tartozói állítása szerint valószínűleg Nagyváradra jött s jelenleg is itt tartózkodik. Személyleírása: 66 éves közép termetű, hosszúkás arcu, őszbe vegyült haja, szőkés szemöldökű, kék szemű, nyírott bajusszal, uriasan öltözött férfi, a ki egyik szemére hunyorit, félvállát lejjebb tartja s az egyik lábát mevésközbe buzza. A rendőrség az eltűnt kereskedőt körözteti.

* **Találtak egy arany korperecet,** kis csomag cinket, egy indexet, egy női kiegészítőt némi pénztartalommal, egy vaslapátot fanyéllal. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrkapitányi hivatal I. s. emelet 7 számú szobájában,

* **Hangverseny a Pannoniában.** A Pannonia kávéház új bérlője Haraszthy Károly ismét tanujelét adja annak, hogy a közönség szórakozását szíven viseli. Ma és a következő napokon ugyanis a kávéházban Földváry Márkus, a híres budapesti primás fog hangversenyezni teljes zenekarával. A hangverseny bizonyára méltó fogadtatásra is talál.

* A) Ösmerec Stern-t? B) Hogyne a Bémer-téren a villamos megállónál van a villamosfelszerelési üzlete.

x **A természet óriási szolgálatokat tesz az emberiségnek,** amennyiben sok betegség ellen szolgáltatja a segítőszereket. Egyike a tenger által nyújtott legjobb szerekek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszataszító íze van. A »Scott féle Emulsió« formájában azonban a csukamájolaj is jó ízű és könnyen emészthető, akár csak a tejfel; a csukamájolaj összes gyógyerejű tulajdonságai a »Scott féle Emulsió«-ban nemcsak, hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a »Scott féle Emulsió«-nak. Kapható a gyógyszertárakban.

x **Új fogtechnikai laboratórium.** 25 évi gyakorlat a fogtechnika minden ágában! 12 évig Nagyváradon működtem Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Elvállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szájpaddal, nélküli, izléses és szolid kivitelben, olcsó árak mellett. Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel *Windelburg Miksa* fogtechnikus. Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében január hó 20., 21., 22. és 23. án a következő érdekes mozgóképek új-donságok lesznek bemutatva: 1. Montblankvasut. 2. Aduna vaskapu. 3. Sziget Nápoly mellett. 4. A vizsga. 5. Fősvény apa. 6. Bianca Capello. 7. Pali mindent akar tudni. 8. Örök kalandja. *Belépti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órákor. Kétfőző melokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein Árpád* kávéháztulajdonos.

A vérszegénységet

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a **SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIO-val**, mielőtt tulságosan elharapóznék

Az arc megpirosodik,

megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, a kik először használják a

scott-féle csukamájolaj Emulsiót



Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészhetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek képezik a

Scott-féle Emulsió

világszerte ismert sikerének titkát

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: d. u. Falu rossza (Ifjusági előadás), este: Aranyvirág. (Csorna Terus fellépte.)

Péntek: Tatárjárás, (Csorna Terus fellépte.)

Szombat: A botrány.

Vasárnap: délután Sári bíró. Este: Dollár királynő.

Krasznay Andor temetése.

Az örökké vidám »Bendi barát«, a színházi publikum kedves »Coulisset arc«-a immáron csendes pihenőjére tárt. Az a nagy, általános részvét, mely utolsó szótlan utjára elkísérte a finom, szellemes alakítások mesterét, az volt talán a legszebb, legdiszesebb koszoru Krasznay homlokán. A nagy tömeg, mely kegyeletes némasággal már fél három órákor teljesen megtöltötte a kórház udvarát, mintegy azt hirdette, hogy Krasznay nemcsak a színtársulatnak, hanem a város közönségének is halottja lőn. A sok díszes koszoru, melynek tömegében *Bölonyi József*, a *Szacsuvay-asztaltársaság* hatalmas koszoru emelkedtek ki, jelezik azt, hogy az a közönség, melyet finom humorával annyiszor mesolyra derített, most koporsóját igaz részvét érzésével állotta körül. A résztvevők sorában ott láttuk *Bölonyi Józsefet*, dr *Hunyadi Gézát* a színházi-bizottság képviselőjében, a *Lajos asztaltársaság* tagjait s többeket, kiket egy kedves emlék, egy régi szál fűzött a megboldogulthoz.

Az egyházi szertartást *Imrik Sándor* plébános vezette segédlettel. Utána a kórház udvarán *Hunyadi József* vett búcsút a színtársulat nevében az elköltözöttől. Rendkívül meleg szavakkal, a veszteségek közvetlen átérzésével beszélt arról a fiatal, álmódzó lelkű művészről, aki kirepült az ősi nemzeti kuria melegségéből s kezébe vette a művészet jogarát, mely abban az időben inkább még csak a koloduk botja volt. Végezetül a társulat ékekkora adott elő egy megindítóan szép gyászját.

Azután megmozdult a tömeg. Sűrű csoportok népsítették be az utcákat merre a menet elhaladt. Kint a temetőbe, nyitott sir szájánál *Popity János* bucsuztatta el a halottat a *Lajos asztaltársaság* nevében. Szép és meleg szavak voltak ezek. Ki volt fejezve bennök a barát fájdalom s a színpadi művészet, a magyar kultúra gyászja egyaránt. Az után a röggök egymás után gördültek alá s lassan-lassan eltűnt a könnyes, részvétel szemek elől Krasznaynak még a koporsója is.

Csorna Terus vendégfellépte. Az Aranyvirág ma esti előadásán mutatkozik be a nagyvárad közönség előtt Csorna Terus. A tehetséges és kitűnő nevű szubrett fellépte előreláthatólag melegséggel fog járni. A közönség már most is szeretetteljes érdeklődést tanúsít az érdekes vendégszereplés iránt s az elővételben már sok jegyet vittek el. Csorna Terus másodszor a Tatárjárásban lép fel.

Ifjusági előadás. Nemcsak a diákság körében, hanem a nagyközönség körében is örömmel fogadták azt, hogy a Falu rosszát adják elő az ifjuság számára. Tóth Ede postikus szép színműve megérdemli, hogy a színházat szívesen látogassa a publikum.

A botrány. Hatalmas színlapok hirdették már tegnap, hogy a Szilgigeti-színház is bemutatja Hénti Bataille szenzációs drámáját, A botrányt. A párisi színházvilágnak valóságos kiemelkedő eseménye volt ennek a darabnak a bemutatása. A darab előadásában a drámai személyzet legjava vesz részt,

MULATSÁG.

Virág jelmezestély. A vidékről bejövő hölgyek tájékozása végett a rendezőség a következőket közli: A január hó 22-iki virágjelmezestélynek rendezősége értesítvén arról, hogy a hölgyek nagy része titokban kívánja tartani jelmezét, s viszont a rendezőség is teljes meglepetést óhajt szerezni a nagyközönségnek, s azért elhatározta, hogy a péntekre tervezett felvonulás próbát nem tartja meg, s erről a jelmezestélyeket ezután értesíti, ehelyett azonban a legpontosabb részletességgel megállapított terv szerint fogják a csoportokat közvetlenül a felvonulás előtt összeállítani. Ép ezért a hölgyeket a legkomolyabban kéri a rendezőség, hogy az estélyt megelőzőleg este 7 órákor a legpontosabban megjelenni és a kisteremben gyülekezni méltóztatassanak. Az emeleti ruhatár kizárólag a felvonulásban résztvevők részére lesz fentartva. A virágtáncban résztvevő kis leányok főpróbája pénteken délután pontosan 3 órákor kezdődik s ekkorra kéri a bizottság a rendező és a felvonulásban résztvevő összes urak szíves pontos megjelenését s pontos megjelenésükre feltétlen számot tart a hölgybizottság.

ÁVIRATOL

Lipót leányának esküvője.

Brüsszel január 19. Előre volt látható, hogy Lipót király halála után teljesebbé fog menni Klementin hercegnőnek régi vágya, hogy Bonaparte Viktor herceggel egybekeljen. A herceg már régóta Brüsszelben él, a hol a francia trónkövetelő szerepét játsza. Lipót király nem akarta a herceget vejeül elfogadni s ezt azzal okolta meg, hogy a francia köztársaság rossz szemmel nézné, ha a belga királyi családból való hercegnőt a francia trónkövetelő feleségül venné. A király ezt a nézetét még akkor sem változtatta meg, amikor a köztársaság hivatalos köre bizalmasan értésére adták a királynak, hogy Klementin hercegnő óhajtásának teljesítését nem tekinthetik politikai dolognak. Lipót király kéréselhetetlen maradt és szigorú felügyelet alá helyezte leányát. Ez az akadály most megszűnt és mihelyt a gyászidő lejár, Bonaparte Viktor herceg örök hűségét fog esküdni Klementina hercegnőnek.

Az angol választások.

London, jan. 19. Megválasztottak eddig 120 konzervatív unionistát, 97 liberálist, 21 munkáspártit, 28 nacionalistát.

Ég a török parlament.

Konstantinápoly, január 19. A Csiragau-palotában, amelyben a parlament van elhelyezve, tűz támadt, amelyet eddig nem lehetett eloltani.

Sikkasztó gróf.

Budapest, jan. 19. Gróf Karácsonyi Aladár ellen Gróh és társa fakeskedők feljelentést adtak be a rendőrségen. A

jeljelentésben a grófot sikkasztással vádolják. A rendőrség nagy titokban folytatja a vizsgálatot.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Swärström Valburg Nagyváradon.
Swärström Valburg, a nagy svéd énekesnő diadalmas kolozsvári hangversenyéről jövet ma Nagyváradon időzött. A zenepártoló társasága felhasználva a kedvező alkalmat, lépéseket tett, hogy a művészt megnyerje egyik közeli hangversenyére. A tárgyalások erre nézve sikerrel bíztatják a társaságot s úgy lehet a nagyváradai közönség nemsokára ismét gyönyörködhetik a svéd csalogány művészetében.

Igazságszolgáltatás.

A váncsodi gyilkosság.

Ma nyert befejezést a Váncsodon elkövetett gyilkosságból kifolyó bűnpert, melyen Popa Mihály vádlott, váncsodi lakos szerepelt mint vádlott. A tegnap folytatott tárgyaláson Poyrár Szever védő hosszú és érvekben gazdag beszédjében védte védencét, külföldön arra hivatkozva, hogy egyetlen pozitív bizonyíték birtokában sincs a vádhatóság s csupán hipotézis en alapuló látszólagos argumentumok azok, melyek a vádlott ellen szólanak. Nincs senki, aki jelen lett volna a tett elkövetésekor, sőt az sírcs bebizonyítva, hogy az e halt asszony nem természetes halállal múlt ki. Kéri az esküdteket, hogy mértsék fel védencét a vád alól.

Culyok elnöki resuméja után hosszas tanácskozásra vonultak ki az esküdtek is. A tárgyalásban bűnösnek mondták ki a vádlottat. A kir. törvényszék ez alapon 12 évi fegyházra ítélte Popa Mihályt.

Poyrár Szever védő semmisségi panaszt jelentett be.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti főzsdetudósítások.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, január 19.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdözsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák m. államvasuti részv.	697.50
Közuti vasút	552.—
Városi villamos vasút	269.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értéktözsde 1909. jan. 19.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	95.50
Osztrák járadék papírban	—	186.—
Osztrák járadék ezüstben	—	145.—
Osztrák járadék aranyban	—	97.25
Osztrák korona járadék	—	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	197.50
Magyar hitelbank-részvény	—	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	—	730.—
Magyar hitelrészvény	—	748.—
London vista	—	631.50
Páris vista	—	689.50
20 frankos (Napoleon)der	—	19.02
Német birodalmi márka	—	117.56
20 márkás arany	—	23.51
Magyar nyereségy sorsjegy kölcsön	—	93.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	90.40

REGÉNYCSARNOK.

A réthegeyi választás.

Irta: **Barabás Szaniszló.**

(Folytatás.)

46

Még be sem végezheté szavait Nedvesi midőn az ajtó feltárult s Véka borzas fővel a szobába toppant.

»Ki itten az urak közül Nedvesi? kérdé vigyorgó ábrázattal.

»Egyikük sem?« válaszolt a főkortes határozott hangon, s gyorsan takarója alá bujt.

»Az sem én; jól hallottam a Nedvesi nevét.«

»Asszonyom tévőten van. Ismétlem, hogy egyiküknek sem hívják Nedvesinek. És hogy barátomat e néven szólítottam meg, onnan van, mert igen hasonló azon névnek valódi tulajdonosához.«

»No ez pompás tréfa!« mondá Véka hangos habotára fakadva. »Most én csakugyan azt hittem, hogy egyikük Nedvesi. Beh kár, hogy nem így van!«

»Hs miért lenne az kár!« kérdé Nedvesi felbátorítva azáltal, hogy a nő gyanuja oly könnyen széteszolt. »Mit csinált volna akkor velünk?«

»A követválasztásig csukva tartottan volna mindkettőjüket, hogy utamban ne álljanak« felelé a nő egész őszinteséggel. »Képelem, hogy dultult volna mérgében az a büszke fertálymagnás.«

Nedvesi önkénytelenül félrehuzta száját s dühös pillanatok löveltek ki szemeiből Véka azonban nem vevé észre Nedvesi bosszankodásának ezen nyilatkozatát, mert egy más körülmény vonta magára figyelmét.

»Jaj, jaj!« sikított fel egyszerre a nő, me-reven szegezve tekintetét a szoba egyik szögleté felé: »Oda vagyok! Véga az én szép párisi cipőmnek. Azon át hozott párkányok még ezt sem kímelték meg. Most kaptam csak a bárótól ajándékban, még nem is volt lábaimon, a választás alkalmával akartam felvenni. Oh én szerencsétlen!« rikoltozá a nő kezét tördelve, és záporban hollett a köny szemeiből.

»Szívünkben sajnáljuk kedved t, a sorsnak ezen gyászos csapása miatt« vigasztalá a főkortes alig fékezhető jókedvvel a siránkozót. »Valóban nagy kár azon szép és híres párisi topánokért. De hogy kerültek ezen szobába?«

»Tegnap este apportírozhatta ide valamelyik kutya.«

»Bizony ez roppant szerencsétlenség; a választás pár nap múlva történik, s e rövid idő

alatt nem lehet új cipőket hozatni Párisból. ingerkedék a főkortes.

»Mit csináljak?« folytatá tovább Véka jajgatásait. »Mit csináljak? A választást nem lehet elhalasztani, különben rögtön megkérném a bárót, hogy eszközölje ki azt, míg az új cipők megérkeznek.«

»Egyéb nem marad hátra, mint ez alkalmommal vissza húzódní s a jövő választásnál lépni fel, addig elláthtia kedved egész párisi raktárral magát« vigasztalá Nedvesi a legérzékenyebb arckifejezéssel.

»Valóban ily topánkák nélkül nincs is kedvem magamat Réthegeyen mutogatni. Ha látták volna önök, mily gyönyörűen álltak ezen cipők lábaimra; a bíró nem győzte eléggé bámulni, pedig ő már látott sok szép lábat Franciaországban. Oh égl mit vétettem én, hogy oly keményen bínt téd ártatlan gyermeked?« sóhajtá Véka és keserves sirásra fakadt. Majd ismét szakadozva rebegé:

Uraim! az Isten áldja meg önöket, én megyek lefeküdni, mert nem bírom lábaimat, annyira betegnek érzem magamat e nagy vesztesség következtében. Gondoljanak néha reám!«

E szók közt bágyadtan lehorgaszva fejt és kötényével szem it törülgetve kicsoszogott a szobából.

»Most menjünk!« sugá Nedvesi barátja fülébe. »Addig míg ön fölöltözködik, a lovak is be lesznek fogva. Siessen, az ég szerelmére kérem.«

Nedvesi az udvara ment, a főkortes pedig ezalatt roppant sebességgel az öltözködéshez fogott.

Midőn előbbi visszatért, ez már teljesen utra készen állott.

(Folyt. köv.)

Dr. VOSKICS GYULA.

267—1910. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. évi 35—610—910 kgy. sz. határozata alapján, a nyugdíjazás folytán megüresedett I. oszt. rendőrbiztosi, valamint ennek betöltésével netalán megüresedő más állásoknak a f. évi február havi közgyűlésen választás utján leendő betöltésére pályázatot hirdetek.

Az első osztályu rendőrbiztosi állásnak évi 2100 kor. fizetés és 600 korona lakpénzzel, valamint nyugdíj jogosultsággal van egybekötve.

Felhivom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket főispán urhoz, mint a kijelölő választmány elnökéhez címezve, a polgármesteri hivatalhoz (városház I em. 4. sz.) f. évi február hó 5 ik napjának d. u. 5 órájáig adják be. A nem kellően felszerelt vagy később beadott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyvárad, 1910. január hó 19.

Rimler Károly,

polgármester.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Értesítés.

A Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság igazgatósága 1909 november 20-án tartott közgyűlésén hozott határozata értelmében a társaság részvénytőkéjét 300000 koronával

1.800.000 koronára

azaz egymilliónyolkszázezer koronára felemeli a következő módokat mellett:

1. Kibocsátanak 1500 db új részvényt 200 korona névértékkel.
2. Minden új részvényért a részvénytőkére 200 korona, a tartaléktőkére 100 korona öszszesen tehát 300 korona fizetendő. Azonfelül a részvénykiállítására és illeték fejében 3 korona.
3. A részvények értékében a jegyzéskor 50 százalék azaz 150 korona fizetendő, míg a másik 50 százalék azaz 150 korona, valamint a 3 korona kiállítási díj legkésőbb 1909 december 31-ig. Ezen időpontig a befizetett összegek után 5 százalék kamat térül vissza, míg a késedelmez fizetők 1910 január 1-től számított 6 százalék kamatot tartoznak fizetni.
4. A részvényesek az új részvényekre elővételi joggal bírnak s pedig aképen, hogy 5 db régi részvényre 1 új részvény jegyezhető.
5. Az új részvények a régiekkel mindenben egyenlők s már az 1910 üzletév jövedelmében részesednek.
6. A részvényesek elővételi jogukat részvényeik bemutatásával 1909 évi december 15 napjáig bezárólag gyakorolhatják, — míg a részvényjegyzés zárhatárideje 1909 december 20 napja.

Magyvárad, 1909 november 20.

A Leszámitoló és Jelzálogbank r.-t. igazgatósága.

Kiadó garçon lakás.

2 szoba, előszoba és fürdőszobából álló garçon lakás

május hó 1-től kiadó

a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara székházában o o o o o o

Telek y-utca 11. szám alatt.

Meghívó.

A »Gazdasági és Iparbank« nagyváradai részvénytársaság 1910. évi február hó 2-án délelőtt 10 órakor tartja saját üzlet-helyiségében

XIX. évi rendes közgyűlését

melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Az 1909. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A felügyelő bizottság és napibiztosok díjazásának megállapítása.
4. A felügyelő-bizottság és 8 igazgató tanácsos választása.

Nagyvárad, 1910. január 13.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző 8 nap déli 12 óráig legalább négy héttel előbb már nevére átírt részvényeit az intézethelyiségre letenni.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet Kossuth-u. 4. sz.

1910. január 1-én megnyitja

15-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson. Kölcsönök adatnak: a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül; b) ingatlanokra; c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra; d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskáját.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíttatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek. A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni szíveskedjenek.

Tisztelettel

„a Polgári takarékos és segélyszövetkezet”
igazgatósága.

Műipari kiállítás.

Iparművészeti tervezések.

REISZ MIKSA

■■■ butorgyára ■■■

Békéscsaba



Nagyvárad.

Kossuth (Sas-u.) 7.

Polgári butorok.

Jutányos árak.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig lecsökkentettem. Egyben kiemelem, hogy nyáron itt szép kertbelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt árakon biztosítom vendégem részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadjának, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az élesdi erdőségeinkben

termelt tűzifa szállítását és eladását

megkeztük
s ajánljuk vagononként
és méterenként

I-ső osztályu

bükkhasáb tűzifánkat

és vágott fát házhoz is szállítva.

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény!

Rendeléseket kérjük Központi irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.) és **Fried és Társához** Teleky-u. 16. **Telefon 914.**

Telefon 814.

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerű Fatelítő r.-t Nagyváradon.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butort raktáron van Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butortisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat Benedek és Frisch

Sas passage. Telefon 946

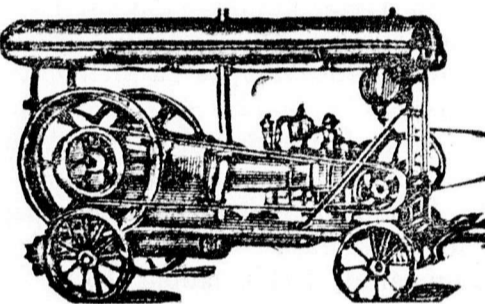
Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelentünk.

Kiváló tisztelettel

BENEDEK ÉS FRISCH.

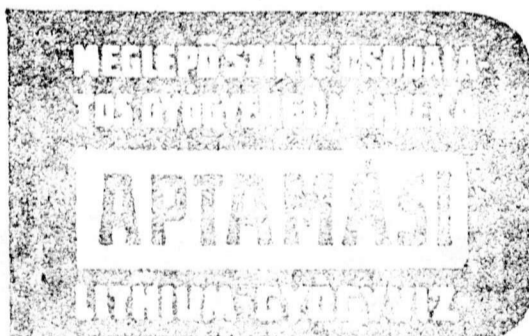


Gazdák!
Ha elsőrangú gépet akarnak venni, kérjenek árj-gyékert európaszerter hírneves **magánjáró és vontató benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészlet!**



Benzinmotoros kötőrő, faaprítópépek vontatásra és magánjáró szerkezettel. Stabil benzinmotorok!!
Szivógáztelepek.

Kellner és Schanzer
Budapest, V. ker., Anich-utca 2. sz.
Sürgőnycim: Világosság Budapest.



zel gyomorsav-túlterhelés
bélbántalmánál ead-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

Kapható **Wurst József** fűszer csemege- és ásványvíz kereskedésben N. Várad, Rákóczi-ut 7.

Nyomatott a Szent László-nyomdában, Nagyváradon.

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél a legdivatosabb szövegek dus választékban vannak felhalmozva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota.)

Tannló felvétetik.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én **Sas palota** Oláh hentesnél szemben helyezi át Kossuth-u. oldal

Aszódi

trieszti kávé, thea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motorüzemű kávépörköldéjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olcsó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban. Aszódinál Kossuth-utca. Cukrártorták kaphatók.

Magyar kir. Honvédelmi Minister.

128552—24 sz.

Pályázati hirdetmény.

Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékezetű József főherceg ur Ö cs. és királyi Fensége honvéd főparancsnokságának 25 évfordulója alkalmából, s annak emlékére, a m. kir. honvédség árvái részére, az illetőségre nézve való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül jelenleg a József fiárvaházban 2 hely, az Erzsébet leányárvaházban pedig egy hely kerühet betöltés alá, a mely helyekre ezennel pályázat hirdettetik.

Mint két árvaházba való felvétel kellékei-kép igazolandó.

a) az, hogy a felvétetni kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója,

b) a vagyontalanság,

c) félárvánál (a kik tudniliik apátlanok vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága,

d) hogy, az árva 6. életévét már betöltötte és hogy a tu árva 10 ik, a leány árva pedig 12 ik életévet még tul nem ba adta.

e) hogy, épis ü és elméi, a himlőn ár eset, vagy ellene sikerrel beoltott.

Az árva kora és a szülők elhalálózása hitteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elméleti állapot, a himlő oltás és a vagyontalanság közhatalóságilag hit-lesített orvosi és helyhatósági bizonyítványokkal igazolandó.

A kellően felszerelt bélyegtelen kérvények melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó postja) is felemlitendő, folyó 1910 évi január hó 31 éig a m. kir. honvédelmi minist-rhez nyújtandók be, a honnan Budapest székesfőváros hat ságához fog-nak küldetái és a kijelölési joggyakorlása ve-gert József főherceg ur Ö cs. kir. Fenségéhez tognak fe terjeszt-tel.

Az alap tványi helyek az 1909—10 tané folyamán lesznek b tölt ndők s a felvétel vagy fel nem vételről az árvák hozzátartozói Buday pest székesfőváros tanácsa által hatósági ut-on tognak értesítetteti.

Nagyvárad, 1910. január hó 17.

Fuzicskay Barna,
h. katonai ügyi. tanácsos.